

Historia MPWiK Rzeszów

WODOCIĄGI

Wodociągi w Rzeszowie istnieją od 1934 roku. To właśnie w grudniu tego roku rozpoczął pracę wodociąg komunalny o wydajności 80 l/sek. Sieć magistralna o średnicy 325 mm poprowadzono od ujęcia i stacji uzdatniania przez centrum miasta aż do zbiornika wyrównawczego o pojemności 600 m³ na Baranówce. Ta magistrala miała długość około 5 km, a cała sieć rozdzielcza liczyła wówczas 20 km.

W roku 1936 przystąpiono do rozbudowy wodociągów oraz budowy kanalizacji. Dynamiczny rozwój miasta po II wojnie światowej, kiedy to Rzeszów awansował do rangi stolicy województwa, obejmował również infrastrukturę. Przeprowadzona w latach 1948-52 modernizacja stacji uzdatniania złagodziła istniejący już deficyt wody. Wydajność stacji zwiększono do 100 l/sek., nastąpił również przyrost sieci: magistralnej i rozdzielczej.

W latach 1953-56 wybudowano kolejne ujęcie wody na Wisłoku wraz ze stacją uzdatniania (Zwiężczyca I) o zdolności produkcyjnej 22 tys.m³/dobę. Wybudowano również 12 km magistrali wodociągowej po średnicy 400 mm.

W roku 1958 oddane zostały do użytku dwa zbiorniki wyrównawcze na Baranówce o pojemności 1800 m³ każdy.

Miasto nadal się rozwijało. Rosło zapotrzebowanie na wodę. Dlatego w latach 1960-65 przeprowadzono kolejną rozbudowę i modernizację stacji uzdatniania w Zwiężczy, dzięki czemu jej wydajność wzrosła do 37 tys.m³/dobę. W tym czasie powstała trzecia magistrala o średnicy 400 mm, tzw. prawobrzeżna – dla dzielnicy Nowe Miasto.

Rozbudowę Zwiężczy I kontynuowano w latach 1974-77 w ramach budowy kolejnego ujęcia wody.

W roku 1980 zostaje przekazane do eksploatacji nowe ujęcie powierzchniowe wraz ze stacją Zwiężczyca II zlokalizowane w sąsiedztwie ujęcia i stacji Zwiężczyca I. Nowa stacja posiada wydajność 44,4 tys.m³/dobę. Wraz z tą inwestycją oddano do eksploatacji również nową magistralę o średnicy 1200 mm i długości 8 km.

Powstają ponadto nowe zbiorniki wyrównawcze – dwa w dzielnicy Pobitno (oddane w 1981 r.) o pojemności 3000 l każdy, kolejne dwa na Baranówce (w 1985 r.) o tej samej pojemności.

W 1995 roku wyłączono z eksploatacji najstarsze ujęcie oraz stację uzdatniania wody SUW-RZESZÓW.

Od 1996 roku MPWiK realizuje tzw. kompleksową koncepcję poprawy jakości wody dla miasta Rzeszowa. Ma ona na celu modernizację procesów uzdatniania wody. Wprowadzenie ozonowania wstępnego wody surowej do procesu uzdatniania pozwala znacznie ograniczyć niezbędny do dezynfekcji chlor, co eliminuje z wody szkodliwe dla

zdrowie pochodne chloru i poprawia własności organoleptyczne wody uzdatnionej (maj 1998 r.)

W latach 1999-2000 powstaje dokumentacja II etapu prac modernizacyjnych, w ramach którego przewiduje się budowę nowego, wspólnego bloku technologicznego ozonowania pośredniego i filtrów węglowych, wraz z odpowiednią infrastrukturą i centralną sterownią. Przewiduje się wprowadzenie dwutlenku chloru do procesu dezynfekcji oraz uporządkowanie gospodarki osadowej.

Realizacja tych zadań rozpoczyna się w roku 2004 dzięki współfinansowaniu z [funduszu ISPA](#).

Oddana do użytku w marcu 1999 r. stacja osłonowa w Zarzeczcu (gm. Boguchwała), wchodząca w skład zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką wodną w układzie zlewniowym dorzecza górnej Wisły, działa w systemie wczesnego ostrzegania o zanieczyszczeniach wody rzeki Wisłok, przekazując dane dla potrzeb technologii uzdatniania wody.

KANALIZACJA

Jak już wspomnieliśmy sieć wodociągowa istnieje w Rzeszowie od 1934 roku. Główne kanały i ciekły odprowadzające ścieki komunalne mają dłuższą historię – istniały już w XIX wieku.

Rozbudowa sieci kanalizacyjnej następowała etapami i miała ścisły związek z budową nowych osiedli mieszkaniowych oraz obiektów przemysłowo-gospodarczych. Ta „etapowość” wpływa na zróżnicowanie składu materiałowego systemu: oprócz tradycyjnych rur betonowych i kamionkowych istnieją zarówno stare kanały wykonane z kamienia i cegły, jak i najnowsze – wykonane z PCV.

Rzeszów posiada głównie rozdzielczy system kanalizacji, jednak na lewym brzegu, szczególnie w rejonie „starego centrum miasta” funkcjonuje częściowo mieszany system kanalizacji. Od kilku lat trwają prace zmierzające do całkowitego rozdziału systemu kanalizacji sanitarnej od systemu kanalizacji burzowej.

Płaskie ukształtowanie terenu miasta oraz podłączanie do systemu kanalizacyjnego osiedli i miejscowości coraz bardziej oddalonych od oczyszczalni ścieków wymusiło i nadal wymusza budowanie przepompowni ścieków zapewniających transport ścieków na większe odległości. Obecnie przedsiębiorstwo eksploatuje 7 lokalnych przepompowni ścieków (bezobsługowych), a w najbliższym czasie przewidujemy przejście kolejnych 10-ciu. Celem zapewnienia prawidłowej eksploatacji tych przepompowni planuje się stworzenie systemu ciągłego monitorowania ich pracy.

Oczyszczalnię ścieków dla miasta Rzeszowa projektowano w latach 1972-1974, budowę rozpoczętą w 1974 roku prowadzono przez 14 lat. W 1988 roku została ona oddana do użytku (po wstępnym rozruchu przy dopływie zaledwie ok. 40% docelowej ilości ścieków z lewobrzeżnej części miasta). Po przełączeniu pozostałej ilości ścieków z lewobrzeżnej części miasta w roku 1989 zrealizowano II etap rozruchu.

Już wtedy wyraźnie zarysowały się problemy w eksploatacji oczyszczalni ścieków, bowiem okazało się, że warunki eksploatacyjne odbiegają od założeń projektowych. Występowało większe obciążenie hydrauliczne oczyszczalni od przepustowości zaprojektowanych urządzeń oczyszczalni (62000m³/d); ponadto stwierdzono również znaczne przeciążenie obiektu ładunkiem – np. ładunek BZT5 ponad trzykrotnie przekraczał ładunek przewidziany w projekcie).

W związku z tym na żądanie MPWiK została opracowana w 1990 roku „Analiza pracy istniejącej oczyszczalni ścieków dla m. Rzeszowa z podaniem wytycznych dla poprawy warunków eksploatacji”. Stała się ona podstawą procesu modernizacji urządzeń oczyszczalni takich jak: piaskowniki, osadniki wstępne, komory napowietrzania osadu czynnego, komory fermentacyjne, pompownie wód ociekowych i nadosadowych, kanalizację z terenu poletek).

Obecnie MPWiK posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków, z usuwaniem związków biogenych, o przepustowości $Q_{\max} = 75 \text{ tys. m}^3/\text{d}$. Dopływają do niej ścieki sanitarne z terenu całego miasta i sąsiednich gmin. Zakończona w 1998 roku modernizacja wstępna oczyszczalni zwiększyła jej przepustowość oraz umożliwiła zastosowanie nowej technologii usuwania związków biogenych, automatyczną kontrolę i sterowanie procesem technologicznym jak również urządzeń do mechanicznego zagęszczania i odwadniania osadów. Osiągane parametry oczyszczonych ścieków odpowiadają obecnie wymogom obowiązujących przepisów Prawa Wodnego.

Obecnie trwają poważne prace modernizacyjne udoskonalające jeszcze bardziej procesy technologiczne i możliwości pracy rzeszowskiej oczyszczalni ścieków.